

Король-жабеня, або Залізний Генріх

У давні часи, коли варто було лише побажати чогось, і бажання здійснювалося, жив на світі король; усі доньки його були одна гарніша за одну, а наймолодша королівна була така прекрасна, що навіть саме сонечко, яке бачило стільки див, і те дивувалося, осяваючи її личко.

Близько королівського замку був великий темний ліс, а в тому лісі під старою липою викопаний був колодязь. У спекотні дні заходила королівна в темний ліс і сідала біля прохолодного колодязя; а коли їй ставало нудно, брала вона золотий м'ячик, підкидала його й ловила: це була її улюблена забава.

Але ось трапилося одного разу, що підкинутий королівною золотий м'ячик потрапив не в простягнені її ручки, а пролетів повз, ударився об землю і покотився просто у воду. Королівна стежила за ним очима, але, на жаль, м'ячик зник у колодязі. А колодязь був такий глибокий, такий глибокий, що й дна не було видно. Стала тут королівна плакати, плакала-ридала все голосніше й сумніше і ніяк не могла втішитися.

Плаче вона, заливається, як раптом чує чийсь голос: «Та що з тобою, королівно? Від твого плачу й у камені жалість з'явиться». Озирнулася вона, щоб дізнатися, звідки лунає голос, і побачила жабеня, яке висунуло свою товсту потворну голову з води. «Ах, так це ти, старий водохльопе! — сказала дівчина. Плачу я через свій золотий м'ячик, який упав у колодязь».

«Заспокойся, не плач, відповів жабенок, я можу допомогти твоєму горю; але що даси ти мені, якщо я дістану тобі іграшку?» «Та все, що хочеш, любий жабочку, відповіла королівна, мої сукні, мої перли, мої коштовне каміння, а ще до того й золоту корону, яку ношу».

І відповів жабенок: «Не потрібно мені ні твоїх суконь, ні перлів, ні коштовного каміння, ні твоєї золотої корони; а от якби ти мене полюбила, і став би я всюди тобі товаришувати, ділити твої ігри, сидіти за твоїм столиком поруч із тобою, їсти з твоєї золотої тарілочки, пити з твоєї чарочки, спати в твоїм ліжечку: якщо ти мені все це обіцяєш, я готовий спуститися в колодязь і дістати тобі звідти золотий м'ячик». «Так, так, відповіла королівна, обіцяю тобі все, чого хочеш, аби ти тільки повернув мені мій м'ячик».

А сама подумала: «Пусте базікає дурний жабенок! Сидіти йому у воді з собі подібними та квакати, де вже йому бути людині товаришем». Заручившись

обіцянкою, жабенок зник у воді, опустився на дно, а за кілька мгновень знову випливав, тримаючи в роті м'ячик, і кинув його на траву. Затремтіла від радості королівна, побачивши знову свою чудову іграшку, підняла її і втекла навприсядки. «Стій, стій! закричав жабенок. Візьми ж мене з собою. Я не можу так бігати, як ти».

Куди там! Даремно їй услід щосили квакав жабенок: не слухала втікачка, поспішила додому й скоро забула про бідного жабочка, якому довелося, не солоно хлебавши, знову лізти у свій колодязь.

Наступного дня, коли королівна з королем і всіма придворними сіла за стіл і стала їсти зі своєї золоті тарілки, раптом шльопа, шльопа, шльопа, шльопа! хтось зашльопав по мармурових сходах лестниці і, діставшись догори, став стукатися у двері; «Королівно, наймолодша королівно, відчини мені!»

Вона скочила подивитися, хто б там такий міг стукаватися, і, відчинивши двері, побачила жабочка. Швидко гримнула дверима королівна, знову сіла за стіл, і страшно-страшно їй стало.

Побачив король, що сердечко її сильно б'ється, і сказав: «Дитятко моє, чого ти боїшся? Хіба якийсь велетень стоїть за дверима і хоче викрасти тебе?» «Ах, ні! відповіла вона. Не велетень, а мерзенний жабенок!» «Чого ж йому потрібно від тебе?» «Ах, дорогий батьку! Коли я вчора в лісі сиділа біля колодязя й гралася; упав мій золотий м'ячик у воду; а оскільки я дуже гірко плакала, жабенок дістав його мені звідти; і коли він став наполегливо вимагати, щоб нам бути відтепер нерозлучними, я обіцяла; але ж ніколи я не думала, що він може вийти з води. А от він тепер тут за дверима і хоче увійти сюди».

Жабенок постукав удруге і подав голос:

Королівно, королівно!

Чого ж ти не відчиняєш?!

Чи забула обіцянки

Біля прохолодних вод колодязя?

Королівно, королівно,

Чого ж ти не відчиняєш?

Тоді сказав король: «Що ти обіцяла, те й мусиш виконати; йди й відчини!»

Вона пішла й відчинила двері. Жабенок стрибнув у кімнату і, слідуючи п'ятами за королівною, доскакав аж до її стільця, сів поруч і крикнув: «Підніми мене!»

Королівна все зволікала, поки нарешті король не наказав їй це виконати. Ледве жабочка посадили на стілець, він уже попрохався на стіл; посадили на стіл, а йому все мало: «Посунь-но, каже, свою золоту тарілочку ближче до мене, щоб ми разом поїли!»

Що робити?! І це виконала королівна, хоч і з явною неохотою. Жабенок уплітав страви за обидві щоки, а молодій господарці шматок у горло не ліз.

Нарешті гість сказав: «Наївся я, та й стомився. Віднеси ж мене у свою кімнатку та приготуй своє пухове ліжечко, і ляжемо-но ми з тобою спати». Розплакалася королівна, і страшно їй стало холодного жабочка: і торкнутися його боязно, а тут він ще на королівнинім м'якенькім, чистенькім ліжечку спочиватиме!

Але король розгнівався і сказав: «Хто тобі в біді допоміг, того тобі потім зневажати не годиться».

Взяла вона жабочка двома пальцями, понесла до себе нагору й ткнула в куток.

Але коли вона лягла в ліжечко, підповз жабенок і каже: «Я втомився, я хочу спати так само, як і ти: підніми мене до себе, або я поскаржуся твоєму батькові!» Ну, уж тут королівна розсердилася надзвичайно, схопила його й кинула, що було сили, об стіну. «Мабуть, тепер уже ти заспокоїшся, мерзенна жабо!»

Упавши на землю, обернувся жабенок статним королевичем із прекрасними лагідними очима. І став він з волі короля милим товаришем і чоловіком королівни. Тут розповів він їй, що зла відьма чарами обернула його на жабу, що ніхто на світі, окрім королівни, не зміг би його з колодязя визволити і що завтра ж вони разом поїдуть у його королівство.

Тут вони заснули, а наступного ранку, коли їх пробудило сонце, під'їхала до ганку карета вісімкою: коні білі, з білими страусовими пір'ям на головах, збруя вся із золотих ланцюгів, а на зап'ятках стояв слуга молодого короля, його вірний Генріх.

Коли його володаря було перетворено на жабочка, вірний Генріх так засмутився, що звелів зробити три залізні обручі і закував у них своє серце, щоб воно не розірвалося на частини від болю й журби.

Карета мала відвезти молодого короля в рідне королівство; вірний Генріх посадив у неї молодих, став знову на зап'ятки і був рад-радесенький визволенню свого пана від чар.

Проїхали вони частину дороги, як раптом чує королевич позаду себе якийсь тріск, наче щось зламалося. Обернувся він і закричав:

Що там хруснуло, Генріхе? Невже карета?

Ні! Ціла вона, мій володарю... А це

Лопнув обруч залізний на серці моїм:

Істраждало воно, володарю, про те,

Що в колодязі холоднім ти був ув'язнений

І жабою лишитися навік приречений.

І ще, і ще раз хруснуло щось під час пути, і королевич у ці обидва рази також думав, що ламається карета; але то лопали обручі на серці вірного Генріха, бо пан його тепер був звільнений від чар і щасливий.